

Là một nghệ nhân tâm huyết với nghề dệt lụa Vạn Phúc, ông được công nhận danh hiệu nghệ nhân "Bàn Tay Vàng", "Doanh nhân tiêu biểu 1000 năm Thăng Long - Hà Nội". Ông cũng là một đại biểu của Thủ đô tham dự Đại hội thi đua yêu nước "Tuổi cao - gương sáng" lần thứ hai, do Hội Nghệ sĩ cao tuấn Việt Nam và Ủy ban Thủ đô Hà Nội. Đó là nghệ nhân Nguyễn Hữu Chanh ở làng nghề dệt lụa Vạn Phúc (Hà Đông, Hà Nội).

Cơ cấu đội gia công bó vải nghề dệt

Đến thăm nghệ nhân Nguyễn Hữu Chanh ở nhà riêng của ông, chúng tôi thấy ông cùng vợ và con trai ông đang lui húi bên khung dệt chuồn bươm cho mẫu hoa văn chào mừng 1000 năm Thăng Long - Hà Nội. Ông là một trong 3 nghệ nhân cao tuấn có danh hiệu kinh nghiệm và đóng góp cho làng nghề Vạn Phúc. Thời gian cách của máy dệt lụa và ông vô cùng thân thuộc. Cơ cấu đội gia công ông gia công bó vải nghề dệt. Trong suốt 20 năm (từ năm 1969 đến năm 1989), ông tham gia xây dựng và lãnh đạo Xí nghiệp Dệt Sơn La. Do có công phát triển sản phẩm thủ công của dệt bào các dân tộc thiểu số ở Sơn La, ông được UBND tỉnh tặng bằng "Lao động sáng tạo". Với kinh nghiệm nhiều năm trong nghề dệt, ông góp phần đưa thị trường, chuyên giao kết thu nhập giúp dệt bào Ninh Thuận dệt thủ công tơ khố hợp sang khố rừng.

Năm 1990, nghề lụa trở về địa phương đúng vào thời điểm nhà nước xóa bỏ chế độ bao cấp, ông đã cùng các nghệ nhân tâm huyết phục hồi nghề dệt lụa Vạn Phúc truyền thống của địa phương. Đến năm 2001, số máy dệt ở Vạn Phúc đã lên tới hơn 1000 máy, sản lượng dệt tới hơn 2,5 triệu mét/năm, nghề còn thịnh vượng tiêu thụ. Lãnh đạo địa phương quy định dành cho thành lập Hiệp hội làng nghề Vạn Phúc để quản lý sản xuất và quảng bá, tuyên truyền, xây dựng thị trường nội địa, thu hút khách du lịch. Ông Nguyễn Hữu Chanh được bầu là Chủ tịch Hiệp hội và giữ chức này trong 9 năm liên tiếp. Theo ông, điều quan trọng nhất là các hộ sản xuất trong làng Vạn Phúc đều phải ý thức được việc phát huy thế mạnh nghề lụa, chất lượng nghề truyền thống:

"Nghề lụa dân làng của chúng tôi có tay nghề khéo, chính xác nó là kỹ năng xử lý vải từ khi đi vào sản xuất nên giá trị của nó rất cao. Cách xử lý vải từ khi đi dệt đến sản phẩm, đều dựa vào kỹ năng nhau. Để sản phẩm dệt lụa có 4 nghìn đến 8 nghìn sợi. Với các loại"

chị n s i t đòi h i k năng c a ngu i làm, thì khi ra s n ph m m i b o đ m đ c. Hoa văn do nh ng ngh nhân c a làng ngh có kinh nghi m thi t k m u, chúng tôi ph i k t h p gi a truy n th ng và hi n đ i đ trên c s dung hòa đ c c hai cái, làm th nào đó đ ng i tiêu dùng a chu ng, đ y là c quá trình nghiê n c u, tìm ra m u đáp ng đ c c hai m t". Ông Nguy n H u Ch nh tâm s .

Cũng theo ông nhân năm nay đã tu i 73 này, hi n nay trên th tr ng có nhi u s n ph m lã a c a các n c nh : Trung Qu c, Hàn Qu c, n Đ ... nh ng đi u quan tr ng là chúng ta ph i phát tri n các m t hàng mang tính Vi t Nam thu n túy, t đó kh ng đ nh th ng hi u s n ph m c a mình. Cùng v i vi c thi t k các m u mã m i, ông nhân Nguy n H u Ch nh đã nghiê n c u thành công thu c nhu m có đ b n màu cao, đ ng th i t ch c m t khóa h c cho anh ch em làm ngh th nhu m trong làng v k thu t này đ s n ph m c a lã a Vn Phúc đ c nâng lên.

Đ i m t v i khó khăn

Nh ng lúc cao đ m nh t nhà ông nhân Nguy n H u Chính có 8 máy d t, ph i thuê 5-6 th . Nh ng trong vòng hai năm tr i đây, giá nguyên li u ngày càng cao, (th m chí tăng g n g p đôi), s n xu t không có lãi, nên gia đình ông ch ho t đ ng 2-3 máy, con cháu trong nhà làm là chính.

V ch ng ông nhân Nguy n H u Ch nh sinh đ c 5 ng i con (2 trai, 3 gái), ai cũng thành th o ngh d t. Theo anh Nguy n Văn Hòa - con trai th hai c a ông Ch nh, t ngày đi h c ph thông, anh đã làm ngh cùng gia đình. Theo anh, đây là ngh truy n th ng c a gia đình nên anh luôn luôn tâm ni m ph i gìn gi và phát tri n. Và anh đã h c đ c c ng i cha c a mình nh ng k năng và đ c tính c a ngh nghi p, đ ng th i áp đ ng khoa h c - k thu t đ cho ra đ i nh ng s n ph m v i ch t l ng ng t h n và hi u qu nhanh h n.

"Chúng tôi h c nhi u nh ng cái b tôi đ l i, truy n l i cho tôi v k năng và đ c tính c a ngh nghi p, đó là tính kiên trì và lòng kiên nh n c a ngh nghi p. Tr c tiên mu n gi đ c ch t l ng m t hàng t t m c a Hà Đông, mình ph i ch n nguyên li u t t, b n đ tiêu chu n. Nh ng s i t không đ tiêu chu n thì mình không s n xu t. Ph i gi th ng hi u c a làng Vn Phúc. Là ng i tr tu i , mình cũng t p c n v i công ngh hi n đ i. Thông qua m t s anh em làm ngh mình cũng h c h i thêm và làm thành công trên máy không thoi (máy k m) - lo i máy d t bán công nghi p, khi mình áp đ ng trên s n ph m lã a t t m, hi u qu nhanh h n và ch t l ng t h n". Anh Nguy n Văn Hòa nói.

Hội p h i Làng nghề Vạn Phúc hiện có khoàng 500 h i viên. Mỗi năm Hội p h i s n xu t đ t khoàng 2 tri u mét a. Năm ngoái, Hội p h i s n xu t đ t khoàng 2 tri u 2 mét và ph n đ u năm nay đ t khoàng 2,4 tri u mét. Doanh thu hàng năm đ t t 40 đ n 50 t đ ng, gi i quy t cho 1.500 lao đ ng có công ăn vi c làm. Theo ông Nguyễn Văn Hùng - Phó Ch t ch Hội p h i làng nghề Vạn Phúc, Ch nhi m HTX dệt lụa Vạn Phúc, làng nghề Vạn Phúc hiện g p khó khăn v th tr ng tiêu th , v n và m t b ng s n xu t. Nh ng Hội p h i nói riêng và làng nghề nói chung quy t tâm v t lên nh ng khó khăn này đ duy trì nghề truy n th ng và th ng hi u lụa Vạn Phúc. Trong đó, các nghề nhân cao tu i nh ông Nguyễn Hữu Ch nh th c s gi vai trò đ u tàu đ truy n bá k năng nghề nghi p, b o t n và phát tri n nh ng m t hàng đ c áo c a làng nghề .

Tâm huyết v i nghề s n ph m c a Thăng Long 1000 vẫn hi n

T xa xa, s n ph m lụa Vạn Phúc đã n i ti ng trong và ngoài n c, đã đi vào nh ng câu ca dao, dân ca. Ch ng h n câu: "Chi u Nga S n, g ch Bát Tràng/ V i t Nam Đ nh, lụa hàng Hà Đông".

Phát huy vai trò "Tu i cao - G ng sáng", "Tu i cao chí khí càng cao" c a l p ng i cao tu i Th đ o, các nghề nhân cao tu i nh ông Nguyễn Hữu Ch nh v n mi t mài v i nghề đ t. Ông th ng xuyên nghiên c u cho ra đ i nhi u m u hoa văn m i, đ c th tr ng a chu ng. Trong vòng hai năm g n đây, ông cho ra đ i 3 m u hoa văn m i là: m u hoa ban, đ t Gi i th ng qu c gia, m u hoa loa kèn và m i đây nh t là m u Long Vân, h ng ng cu c thi sáng tác m u s n ph m th công, m ng chào m ng Đ i l 1000 năm Thăng Long - Hà N i. Vi c nghiên c u m i m u hoa văn m i, theo nghề nhân Nguyễn Hữu Ch nh, cũng h t s c k công: " Sau khi nghiên c u nhu c u c a th tr ng thì mình v b ng tay trên gi y, ph i nhìn th y m u hoa văn hài hòa. Đi u này đòi h i ng i thi t k ph i có ki n th c v m t m thu t, nh t là m thu t công nghi p. Sau đó, đ a m u đó vào máy vi tính đ phân tích nh ng đ m n i, r i chuy n t k t qu đó đ đ c bìa, đ a lên máy thì nó s thành hoa".

Đ u còn nhi u khó khăn, tr n tr , nh ng v i nghề nhân tâm huyết v i nghề nh ông Ch nh, ông luôn tâm ni m vi c gìn gi và truy n l i bí quy t th h này sang th h khác là trách nhi m c a mình. Nh ng mong mu n, ki n nghề c a ông cũng là nh m đ làng nghề ngày càng phát tri n h n.

